

Noty o autorach

Giorgio Agamben – włoski filozof, jeden z czołowych współczesnych intelektualistów europejskich. Autor wielu książek, z których po polsku ukazały się: *Profanacje* (2006), *Homo sacer. Suwerenna władza i nagie życie* (2008), *Co zostaje z Auschwitz* (2008), *Wspólnota, która nadchodzi* (2008), *Stan wyjątkowy* (2009), *Czas, który zostaje* (2009), *Nagość* (2010).

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury, adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, pracuje w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie. Redaktor naczelny kwartalnika „Konteksty”, członek redakcji „Kwartalnika Filmowego”. Zajmuje się problematyką wyobraźni symbolicznej i antropologią kultury współczesnej. Autor licznych artykułów na ten temat, współautor i redaktor naukowy książek: *Film i kontekst* (1988); *Sztuka na wysokości oczu. Film i antropologia* (1991), *Zbigniew Rybczyński – podróżnik do krainy niemożliwości* (1993), autor książek z zakresu antropologii kultury: *Dom w tradycji ludowej* [z Danutą Benedyktowicz] (1992), *Portrety „Obcego”. Od stereotypu do symbolu* (2000), *Dom – droga istnienia. Dom w tradycji ludowej* [w: 7 Triennale Sztuki Sacrum Dom – droga istnienia. Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie, Częstochowa 2009, *The Home – the Way of Being. The Home in Folk Tradition* [z Danutą Benedyktowicz], Częstochowa 2009.

Ludwig Binswanger (1881–1966) – szwajcarski psychiatra, psychoanalityk. W psychoterapii stosował niektóre zasady fenomenologii egzystencjalnej. Prowadził klinikę w Kreuzlingen. Napisał m. in.: *Grundformen und Erkenntnis menschlichen Daseins* (1962) i *Erinnerung an Sigmund Freud* (1956) – wspomnienie swej przyjaźni z Freudem.

Piotr Borowski – aktor i reżyser teatralny. Twórca niezależnej warszawskiej sceny „Studium Teatralne” na Lubelskiej 30/32 na warszawskiej Pradze. W działalność teatralną zaangażowany jest od 1975 roku, kiedy związał się z teatrem „Laboratorium” Jerzego Grotowskiego. Brał udział m. in. w przygotowaniach i realizacji Uniwersytetu Poszukiwań Teatru Narodów we Wrocławiu. W latach 1977-83 był aktorem i muzykiem w grupie teatralnej „Gardzienice” prowadzonej przez Włodzimierza Staniewskiego. Po wyjeździe do Włoch, w latach 1985-1993, Borowski pracował w Ośrodku Jerzego Grotowskiego w Pontederze. W 1995 roku prowadził warsztaty teatralne w CSW w Warszawie. W 1996 roku założył niezależną grupę teatralną Studium Teatralne, z którą zrealizował szereg przedstawień.

Benjamin Buchloh – historyk i teoretyk sztuki współczesnej, profesor na uniwersytecie Harvarda, redaktor pisma „October”. Napisał: *Neo-Avantgarde and Cultu-*

ral Industry (2000), *Art Since 1900* (współautor, 2004). Obecnie pracuje nad monografią Gerharda Richtera (*Gerhard Richter: Painting After the Subject of History*). Jest autorem wielu tekstów krytycznych m. in. o międzywojennej awangardzie.

Giovanni Careri – historyk sztuki, wykładowca w Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS) w Paryżu i w Centre d’Histoire et Théorie des Arts (CEHTA), profesor w Ecole des Beaux-Arts w Lyonie. Napisał m. in.: *Envols d’amour. Le Bernin montage des arts et dévotion baroque* (1990), *La Jérusalem délivrée du Tasse. Poésie, peinture, musique, ballet* (1999), *Gestes d’amour et de guerre* (2005).

Benedetta Cestelli Guidi – historyczka sztuki, wykładowczyni na uniwersytecie La Sapienza w Rzymie. Współpracowała z Instytutem Warburga przy opracowywaniu fotografii z podróży Warburga do Ameryki. Współredagowała *Photographs at the Frontier: Aby Warburg in America 1895-1896* (Londyn 1998).

Jerzy Ćwiertnia (1928-2009) – malarz, grafik, filozof. W latach 1947-53 studiował na Wydziale Malarstwa warszawskiej ASP w pracowni Aleksandra Rafałowskiego. Uczestniczył w Ogólnopolskiej Wystawie Młodej Plastyki pod hasłem „przeciw wojnie – przeciw faszyzmowi” zorganizowanej w warszawskim Arsenale. Był redaktorem graficznym i publicystą legendarnego czasopisma „Po prostu”. Po jego zawieszeniu porzucił malarstwo dla studiów nad filozofią i religiami Indii i Dalekiego Wschodu oraz nauki sanskrytu. Do malarstwa powrócił ok. 1966. Wystawiał niezwykle rzadko. Do najważniejszych wystaw, w których wziął udział, należą: *Świadectwa obecności* (Kościół NMP w Warszawie); *Współczesna Sztuka Sakralna z Polski* (Eisenstadt, Austria); *Biblia we współczesnym malarstwie polskim – przeżycia – inspiracje – ślady* (Muzeum Narodowe w Gdańsku); *Formacja artystyczna Arsenal 55* (Muzeum w Gorzowie Wielkopolskim, 2005). Indywidualnie wystawiał w Galerii Historyków Sztuki

w Warszawie oraz w Zachęcie. Muzeum Okręgowe w Sandomierzu na przestrzeni lat 1994-2008 wielokrotnie organizowało prezentacje jego twórczości malarzkiej, po raz ostatni na wystawie jubileuszowej w 2008 roku, z okazji 80-lecia urodzin artysty.

Georges Didi-Huberman – filozof i historyk sztuki. Wykładowca w Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS) w Paryżu. Autor wielu książek dotyczących filozofii i antropologii obrazu, a także sztuki współczesnej i renesansowej, m. in.: *Invention de l'hystérie* (1982), *Devant l'image. Questions posées aux fins d'une histoire de l'art* (1990), *La Ressemblance informe, ou Le gai savoir visuel selon Georges Bataille* (1995), *Devant le temps* (2000). Po polsku ukazały się: *Obrazy mimo wszystko* (2009) i *Strategie obrazów. Oko historii* (2011). Jest autorem wielu tekstów reinterpretujących spuściznę Warburga, w tym książki *L'Image survivante* (2002).

Jacek Dobrowolski – poeta, tłumacz, eseista i krytyk urodzony pod znakiem Wierzby. Wydał tomiki poezji *Raróg* i *Partytury* oraz komedię romantyczną *Dziewanna*. Publikował w: „Kulturze” (debiut u St. Grochowiaka), „Współczesności”, „Teatrze”, „Res Publice Nowej”, „Odrze”, „Kontekstach”, „Rzeczpospolitej”, „Gazecie Wyborczej”, „The Journalist's Handbook”, „The Irish Times”, „The European Quarterly”. Pionier tłumaczenia książek o medytacji zen. Autor scenariusza filmu *Zaćmienie piątego słońca* (TVP, 1991). Od 1975 tłumacz mistrzów zen, naukowców (Vittorino Andreoli, Walter Burkert, Simon Goldhill, Richard Seaford, Richard Schechner, Oliver Taplin, Martin West, Stephanie West, Andrzej Wierciński) oraz artystów teatru (Eugenio Barba, Pina Bausch, Grzegorz Bral, Peter Brook, Ariel Dorfman, Jon Fosse, Peter Greenaway, Christopher Hampton, David Pountney, Peter Schumann, Włodzimierz Staniewski, Ellen Stewart, Józef Szajna, Robert Wilson). Współpracownik BBC od 1989. Otrzymał brązowy medal „Gloria Artis” w 2005.

Marta Dziewańska – absolwentka wydziału filozofii Uniwersytetu Paris I-Sorbonne. Pracowała w paryskim Centre Pompidou, od 2007 w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie jako kurator badań i publikacji. Współredaktorka, z Claire Bishop, książki *1968-1989. Momenty zwrotne w polityce i sztuce* (MSN, 2009), redaktorka *Ion Grigorescu. W ciele ofiary* (MSN, 2010). Uczestniczyła w przygotowaniu wystaw: *Niezgrabne przedmioty. Alina Szapocznikow i Maria Bartuszoza, Pauline Boty, Louise Bourgeois, Eva Hesse, i Paulina Ołowska* (MSN 2009) i *Ion Grigorescu. W ciele ofiary. 1969-2008* (MSN 2009). W 2011 współpracuje przy wystawie *Alina Szapocznikow. Sculpture Undone* (WIELS, Bruksela).

Małgorzata Dziewulska – eseistka, pisarz teatralny. Wykłada na Wydziale Wiedzy o Teatrze Akademii Teatralnej w Warszawie. Autorka licznych publikacji o teatrze oraz książek m. in. *Teatr zdradzonego przymierza, Artyści i pielgrzymi* i *Inna obecność*.

David Freedberg – historyk sztuki, profesor na Uniwersytecie Columbia. Prowadzi badania nad ikonoklazmem i cenzurą, a także odbiorem dzieł sztuki. Znanca dawnej sztuki flamandzkiej i holenderskiej, zajmował się również sztuką współczesną. Po polsku ukazała się *Potęga wizerunków. Studia z historii i teorii oddziaływania* (2005). Wydał m. in.: *Dutch Landscape Prints of the Seventeenth Century* (1980), *Rubens: The Life of Christ after the Passion* (1984), *Iconoclasts and Their Motives* (1984), *Art History, History in Art: Studies in Seventeenth-Century Dutch Culture* (1992), *The Eye of the Lynx: Galileo, His Friends, and the Beginnings of Modern Natural History* (2002).

Julián Gastelo – antropolog kultury, filmowiec–dokumentalista.

Ireneusz Guszpit – nauczyciel akademicki w Zakładzie Teorii Kultury i Sztuk Widowiskowych Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, oraz na Wydziale Aktorskim wrocławskiej PWST; miłośnik teatru i biegów maratońskich.

Jacek Jaźwierski – historyk sztuki, dr, adiunkt w Katedrze Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych Instytutu Historii Sztuki KUL. Zajmuje się badaniem dziejów myśli o sztuce.

Wiesław Juszcak – historyk sztuki, filozof, profesor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Sztuki PAN. Wybitny znawca malarstwa polskiego XIX i XX w. Obecnie jego główne zainteresowania badawcze to filozofia sztuki oraz historia religii. Opublikował m. in. *Wojtkiewicz i nowa sztuka* (1965); *Jan Stanisławski* (1972); *Postimpresjoniści* (1973); *Malarstwo polskie: modernizm* (1977); *Młody Weiss* (1979); *Fakty i wyobrażenia* (1979); *Zasłona w rajskie ptaki albo „O granicach: okresu powieści”* (1981); *Fragmenty. Szkice z teorii i filozofii sztuki* (1995), przekładał m. in. Eliota, Blake'a, Karen Blixen. Ostatnio wydał: *Pani na żurawkach. Tom 1: Realność bogów* (2002), *Malarstwo polskiego modernizmu* (2005) i zbiór tekstów *Wędrowka do źródeł* (2010). W 2010 roku został uhonorowany nagrodą polskiego PEN Klubu im. Ksawerego i Mieczysława Pruszyńskich.

Ryszard Kasperowicz – dr hab., prof. KUL, kierownik Katedry Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych KUL. Opublikował m. in. *Berenson i mistrzowie Odrodzenia. Przyczynek do postawy estetycznej Bernarda*

Berensona (Kraków 2000), *Zweite, ideale Schöpfung. Sztuka w myśleniu historycznym Jacoba Burckhardta* (Lublin 2004). Przełożył i opatrzył wstępem tom esejów Warburga *Narodziny Wenus* (Gdańsk 2010).

Ewa Klekot – antropolożka i tłumaczka, adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW. Zajmuje się antropologią sztuki, a zwłaszcza zagadnieniami różnicującego potencjału sztuki w społeczeństwie nowoczesnym oraz materialnością rzeczy uznawanych za sztukę. Autorka licznych tłumaczeń książek i tekstów z zakresu antropologii i historii kultury.

Joseph Leo Koerner – profesor na Wydziale Historii Sztuki i Architektury Uniwersytetu Harvarda, członek American Academy of Arts and Sciences oraz American Philosophical Society. Wybitny znawca sztuki niemieckiego renesansu. Opublikował m. in. *Dürer's Hands*, New York 2006; *The Reformation of the Image*, London-Chicago 2004; *The Moment of Self-Portraiture in German Renaissance Art*, Chicago 1993; *Paul Klee. Legends of the Sign*, New York 1991; *Caspar David Friedrich and the Subject of Landscape*, New Haven-London 1990. Publikował w „Kontekstach” w numerze 1/2010.

Magdalena Kraszewska – absolwentka ASP w Warszawie na wydziale malarstwa w pracowni prof. Artura Nachta Samborskiego i jednocześnie w pracowni tkaniny artystycznej prof. Aliny Śledziewskiej. Obecnie zajmuje się rysunkiem i malarstwem akwarelowym. Jej prace znajdują się w rękach prywatnych oraz w zbiorach Biblioteki Narodowej i Muzeum Tatrzańskiego. Od 1993 roku prowadzi Galerię Sztuki Współczesnej w domu rodzinnym w Zakopanem, gdzie odbywają się wystawy indywidualne i zbiorowe, koncerty, promocje książek, zebrania stowarzyszeń i wieczory poezji.

Andrzej Leśniak – historyk sztuki, absolwent Szkoły Nauk Społecznych PAN. Adiunkt w Katedrze Kultury Współczesnej UJ. Pracował w Muzeum Sztuki w Łodzi, wykładał w Instytucie Historii Sztuki i w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego; przygotował cykl wykładów o teoriach nowoczesności dla Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Jest autorem książki *Obraz płynny. Georges Didi-Huberman i dyskurs historii sztuki* (Kraków 2010).

Krzysztof Lipka – muzykolog, historyk sztuki, eseista, autor książek: *Wariacje z fletem, Usta i kamień, Elegie moszczeniackie, Wszystko przez Schuberta*.

Iwona Luba – dr historii sztuki, kierownik Zakładu Historii Sztuki i Kultury Nowoczesnej UW, adiunkt w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Goshka Macuga – artystka. Urodzona w Polsce, studiowała w Central Saint Martins School of Art i w Goldsmiths College w Londynie. W 2008 roku znalazła się w gronie czterech nominowanych do prestiżowej Turner Prize, przyznawanej najwybitniejszym młodym brytyjskim artystom. Mieszka i pracuje w Londynie. Jej metoda pracy wykracza poza tradycyjnie pojmowaną rolę artysty: „Jestem artystką, która próbuje rozszerzyć swoje działania o bycie kuratorem, historykiem, opowiadaczem historii, krytykiem, archiwistą, projektantem wystaw, architektem, kompozytorem, galerzystą, socjologiem, biologiem, filmowcem, kolekcjonerem, fotografem, performerem, magikiem itd.” mówi o sobie. W ostatnich realizacjach Macuga w bardziej jednoznaczny sposób odnosi się do sfery polityki. Jej wystawa *I Am Become Death* w Bazylei w 2009 roku obracała się wokół problemu neokolonialnej polityki Stanów Zjednoczonych. Artystka zestawiła m. in. zdjęcia Indian Hopi autorstwa Warburga i archiwum zdjęć amerykańskiego weterana wojny w Wietnamie. Dominantę instalacji stanowiły rekonstrukcje rzeźb Roberta Morrisa z jego wystawy w Tate Gallery w 1971 roku. Miała wystawy indywidualne m. in. w Tate Britain (Londyn, 2007), Kunsthalle Basel (Bazylea, 2009), Whitechapel Gallery (Londyn, 2009-10); brała udział w Biennale Sztuki w Wenecji (2009).

Chantal Marazia – dr filozofii, przygotowała rozprawę doktorską o Ludwigu Binswangerze. Wraz z Davide Stimillim przygotowała do druku materiały dotyczące historii klinicznej Warburga i jego pobytu w Kreuzlingen.

Katia Mazzucco – w 2006 roku obroniła doktorat dotyczący projektu *Mnemosyne* Aby'ego Warburga. Obecnie pracuje jako wykładowca na uniwersytetach Ca' Foscari i IUAV w Wenecji. Była współkuratorem wystawy *Atlasu Mnemosyne* w Wenecji (2004). Jest autorem tekstów w książkach i pismach m. in.: *Introduzione ad Aby Warburg e all'Atlante della Memoria* (wraz z Kurtem W. Forsterem, 2002); *Prefazione*, [w]: Ernst H. Gombrich, *Aby Warburg. Una biografia intellettuale* (2003); *Coordinate di metodo. Un esempio: Aby Warburg* (2005); *Uwagi do tekstów*, [w]: Aby Warburg, *Narodziny Wenus* (2010).

Philippe-Alain Michaud – historyk i teoretyk sztuki, kurator działu filmu w Centre Pompidou w Paryżu. Bada pogranicza historii sztuki, antropologii i kina. Jest autorem książek: *Aby Warburg et l'image en mouvement* (1998, wyd. ang. 2004) i *Sketches. Histoire de l'art, cinema* (2006). Był kuratorem i współ-kuratorem wielu wystaw w Centre Pompidou m. in.: *Image en mouvement* (2006) i *La subversion des images* (2009).

Monika Milewska – antropolog historii, eseistka, poetka, dramaturg. Adiunkt w Zakładzie Etnologii Wy-

działu Historycznego UG. Ukończyła z wyróżnieniem Wydział Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie doktoryzowała się w 2000 roku, Szkołę Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii PAN oraz Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales w Paryżu. Sekretarz Gdańskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Stypendystka m.in. Ministra Kultury, Ministra Edukacji Narodowej, Rządu Francuskiego, Rządu Włoskiego. Autorka m.in. eseistycznej książki *Ocet i lzy. Terror Wielkiej Rewolucji Francuskiej jako doświadczenie traumatyczne* (słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2002), która przyniosła jej stypendium „Polityka” i nominację do Nagrody Literackiej NIKE. Obecnie przygotowuje książkę o kulcie jednostki od Aleksandra Wielkiego do Kim Jong Ila.

Paweł Mościcki – filozof, tłumacz. Doktorant w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Laureat stypendium Fundacji Kościuszkowskiej w roku 2007/2008. Zredagował książkę *Maurice Blanchot – literatura ekstremalna* (2006) i napisał dwie inne: *Polityka teatru. Eseje o sztuce angażującej* (2007) oraz *Godard. Pasaże* (2010). Przygotowuje doktorat o pojęciu potencjalności w pismach włoskiego filozofa Giorgio Agambena oraz książkę poświęconą pojęciu utopii w historii politycznej i artystycznej ubiegłego stulecia.

Emilia Olechnowicz – w Instytucie Sztuki PAN przygotowuje doktorat o angielskich widowiskach dworskich. Pracuje w Instytucie Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską. Autorka książki *Promieniowanie. Strony ze szkicowników Zbigniewa Herberta* (2009), redaktorka albumu *Józef Czapski. Wybrane strony* (2010).

Katarzyna Prot – psychiatra i psychoterapeutka. Kieruje Centrum Zdrowia Psychicznego w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. Specjalne obszary zainteresowań to psychiatria środowiskowa i psychologiczne konsekwencje wydarzeń traumatycznych. Jest autorką wielu artykułów fachowych, monografii *Życie po Zagładzie* oraz współautorką książki *Psychiatria Środowiskowa jako środowiskowa opieka nad zdrowiem psychicznym*.

Matthew Rampley – badacz sztuki XIX i XX wieku, zajmuje się zagadnieniami kultury wizualnej. Wykładowca wydziału historii sztuki na Uniwersytecie w Birmingham. Wydał m. in.: *Nietzsche, Aesthetics and Modernity* (2000), *In Remembrance of Things Past: Aby M. Warburg and Walter Benjamin* (2000). Jest redaktorem prac zbiorowych *Exploring Visual Culture* (2005) i *Art History and Visual Studies in Europe. A Critical Guide* (w druku).

Ulrich Raulff – filozof, historyk i dziennikarz. Dyrektor Archiwum Literatury Niemieckiej w Marbach. Wieloletni redaktor działu kulturalnego „Frankfurter

Allgemeine Zeitung”, członek prezydium Goethe-Institut. Autor krytycznej niemieckiej edycji: *Aby Warburg, Schlangenritual. Ein Reisebericht* (Berlin 1988).

Renata Rogozińska – historyczka sztuki, etnograf, profesor ASP w Poznaniu. Zainteresowania badawcze koncentruje na problematyce współczesnej sztuki religijnej i sakralnej. Opublikowała wiele artykułów w katalogach wystaw, książkach oraz czasopismach, takich jak „Konteksty”, „W drodze”, „Przegląd Powszechny”, „Kresy”, „Czas kultury”, „Gazeta malarzy i poetów”, „Rzeźba Polska”, „Format”. Jest autorem książek *W stronę Golgoty. Inspiracje pasyjne w sztuce polskiej w latach 1970-1999* (2002) i *Ikona w sztuce XX wieku* (2009).

Krzysztof Rutkowski – pisarz, eseista, tłumacz, dziennikarz. Historyk literatury romantycznej, profesor Uniwersytetu Warszawskiego. W 1989 otrzymał Nagrodę im. Kościelskich. Tłumaczył m. in. książki Pascala Quignarda i Daniela Beauvois. Opublikował m. in. *Braterstwo albo śmierć. Zabijanie Mickiewicza w Kole Sprawy Bożej* (1988), *Stos dla Adama albo Kacerze i kapłani* (1994), *Paryskie pasaże. Opowieść o tajemnych przejściach* (1995), *Mistrz. Widowisko* (1996), *Raptularz końca wieku* (1997), *Książę bezdomny* (1999), *Kościół św. Rocha. Przepowieści* (2001), *Zakochany Stendhal. Dziennik wyprawy po imię* (2005), *Ostatni pasaż. Przypowieść o byciu byle-jakim* (2007), *Requiem dla moich ulic* (2008), *Wokulski w Paryżu* (2010).

Małgorzata Sobieraj – historyk sztuki. Pracowała najpierw w Zakładzie Sztuki Nowoczesnej na UJ, a następnie (do dziś) w Instytucie Sztuki PAN. Pracowała również w redakcji „Biuletynu Historii Sztuki”. Doktorat otrzymała na podstawie dysertacji o związkach sztuki z polityką w dwudziestoleciu międzywojennym. Zajmuje się m. in. twórczością Artura Grottgera i Jaceka Malczewskiego.

Joanna Sosnowska – dr hab. historyk sztuki, docent w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie. Ukończyła studia na Uniwersytecie Warszawskim, doktoryzowała się w Instytucie Sztuki PAN, tam też uzyskała habilitację w 2004 roku. Wykłada na ASP w Warszawie. Zajmuje się polską sztuką XIX i XX wieku. Wydała *Materiały do dziejów Instytutu Propagandy Sztuki* (1930–39), *Polacy na Biennale Sztuki w Wenecji 1895–99* oraz *Poza kanonem. Sztuka polskich artystek 1880–39*. Publikowała m. in. w „Biuletynie Historii Sztuki”, „Twórczości”, „Kresach”, „Znaku”, „Architekturze”.

Davide Stimilli – profesor literatury niemieckiej. Wykładał na wielu uniwersytetach we Włoszech i w USA. Jest autorem *Fisionomia di Kafka* (2001), *The*

Face of Immortality: Physiognomy and Criticism (2004), a także redaktorem zbioru niepublikowanych tekstów Warburga „*Per Monstra ad Sphaeram*” (2005) i materiałów dotyczących historii klinicznej Warburga i jego pobytu w Kreuzlingen (wyd. włoskie, hiszpańskie, francuskie, niemieckie).

Przemysław Strożek – doktor nauk humanistycznych, pracownik Instytutu Sztuki PAN. Specjalizuje się w historii i historiografii awangardy ze szczególnym uwzględnieniem badań nad włoskim futuryzmem. Członek European Network for Avant-garde and Modernist Studies oraz zaangażowany w sieć tworzenia międzynarodowych studiów nad futuryzmem: współautor przygotowywanej publikacji *International Yearbook of Futurist Studies. Vol. 1.* (De Gruyter, 2011). Publikował też m. in. na łamach „Pamiętnika Teatralnego”, „Przeglądu Humanistycznego”, „Biuletynu Historii Sztuki”.

Tomasz Szerszeń – antropolog kultury i fotograf. Redaktor „Kontekstów”. Absolwent MISH na UW, Studium Doktoranckiego w Instytucie Sztuki PAN i Fotografii w PWSFTViT w Łodzi. Był stypendystą: Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (2010), Stypendium Artystycznego m.st. Warszawy (2010), Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2007), Stypendium Rządu Francuskiego (2006, 2008). Publikował m.in. w „Literaturze na Świecie”, „Kontekstach”, „Tygodniku Powszechnym”, „Kwartalniku Filmowym”, „Res Publice Nowej”, „Dwutygodniku” i w antologii *Przekleństwa wyobraźni* (Kraków, 2010). W listopadzie 2010 w Galerii Wymiany w Łodzi odbyła się prezentacja jego projektu artystycznego *Byłem pierwszym polskim surrealistą. Prace z lat 1929-39.*

Summaries

Tomasz Szerszeń *Aby Warburg, Our Neighbour* Georges Didi-Huberman called Warburg „our obsession”, a Dabbuk that continues to haunt us. The years-long successive work on an enormous archive – Warburg’s bequest – revealing not only an outline of

Monika Szewczyk – krytyczka i kuratorka sztuki współczesnej. Współpracuje m.in. z pismami „A Prior” i „Afterall”, a także licznymi ośrodkami sztuki w Niemczech i Holandii. Jest szefem publikacji w Centrum Sztuki Współczesnej Witte de With w Rotterdamie, współpracowała też z Vancouver Art Gallery.

Kuba Szpilka – etnolog (studia UJ), studia doktoranckie Instytut Sztuki PAN, pisze pracę doktorską poświęconą etnologicznej interpretacji kultury masowej. Mieszka w Kościelisku.

Andrzej Turowski – historyk sztuki współczesnej. Profesor emerytowany Uniwersytetu Burgundzkiego w Dijon (1990-2009), doktor *honoris causa* Akademii im. Strzemińskiego w Łodzi (2004), dyrektor Centre de Recherche Comparative sur les Avant-gardes (1990-2000), współdyrektor Galerii Foksal w Warszawie (1970-1983). Jest autorem licznych artykułów, rozpraw i książek m. in.: *Konstruktywizm polski* (1981), *Wielka utopia awangardy* (1990), *W kręgu konstruktywizmu* (1976), *Exit-t-il un art de l'Europe de l'Est* (1986), *Budowniczości świata. Z dziejów radykalnego modernizmu* (2000), *Awangardowe marginesy* (1998), *L'art et le discours face à la révolution* (red., 1998), *Arts et artistes autour de Zervos* (red., 1998), *Między sztuką i komuną* (red., 1998). Wydał też monografie Jerzego Kujawskiego i Kazimierza Malewicza. Kurator wielu wystaw, m. in.: *L'Europa dei razionalisti*, Milano/Como 1989; *Europa, Europa*, Bonn 1994; *Fin des temps! L'histoire n'est plus*, Toulon 2004; *Svegliato e sogna*, Wenecja 2009.

never completed projects and the scale of quests but also the history of a mental illness and an amazing return to health, became entangled with interest in Warburg’s legacy, growing since the 1980s; thus at the end of the twentieth century, Warburg, little known during his lifetime, became, an emblematic figures of the contemporary humanities. This unexpected revival, „life after life”, so well inserted into the „phantomatic model” of history construed by him, testifies not only to the belated discovery of his opus. From the present-day view the impossibility of delineating the boundaries of the Warburg project appears to be particularly intriguing, and its open form means that writing today about his work signifies accepting that one day our hypotheses and interpretations will be modified or undermined.

Andrzej Turowski *History of Art in an Age of Madness* History of art, as formulated by Warburg, comprised

a critical reference to the beginnings of the discipline where not only the name but also the object of research and the method defined their sense and limits. Such critique was paradigmatic and questioned the epistemological foundations and methodological discourses of the „scientific” history of art. Taking into consideration this basic transformation we must become aware of the fact that due to Warburg the „first history of art” based on an Enlightenment model was replaced by a „second history of art”, which came into being in the psychiatric clinic and on the excavation site of memory. The first emerged under the sign of the Sun, while the second turned towards the melancholy of Saturn. Its centre was the motif of the threat looming over man and the experience of a permanent crisis.

Krzysztof Rutkowski *Warburg and the Snake*

This literary-biographical-philosophical *passage* shows Warburg as a borderline figure constantly crossing the boundaries between „science”, „art” and „life”, torn between Apollo and Dionysius, between pagan antiquity and modernity, between health and mental illness...

Aby Warburg *Seismographies*

Two fragments concerning *Seismographs* (Burckhardt, Nietzsche, Warburg), sensitive to motions concealed for the contemporaries and the transferences to which culture has been subjected.

Aby Warburg *Burckhardt and Nietzsche*

A fragment from the Warburg dairies on two models „clairvoyance” in German-language culture upon the threshold of modernity.

Tomasz Szerszeń *Demons of War according to Warburg. Kriegskartothek*

The reaction of Warburg to the horror and destruction of the 1914-1918 period assumed the form of an attempt at creating „war iconography” (a large collection of photographs, postcards and maps) and overcoming with their assistance images of the „demons” of war: anti-Semitism and nationalism.

Richard Kasperowicz *The Image in the Conception by Aby Warburg*

The concept of the „image” assumed a key rank in the interpretations proposed by Aby Warburg. The latter did not accept the universally applied description, silently approved in the second half of the nineteenth century, which either referred to assorted formalistic aesthetics that granted autonomy to the form of the artwork, or situated the form in an abstractly constructed system of the development of historical forms. Warburg conceived the image as the outcome

of a complex historical situation in which the artist’s intentions play a role just as essential as the needs of the patron or the certain mental inclinations of a milieu and inherited traditions. Constructing the image crosses the demands of aesthetics and is enroled in a convoluted psychological process, indicating the anthropological justification of the image as man’s cultural-biological function. At the time this stand did not have a counterpart in the „classical” history of art and owed much to studies into religion and the myth, consistently aiming at an interpretation of art as the history of man’s visual expression transcending the traditional rigid rules of aesthetics.

Aby Warburg *Images from the Region of the Pueblo Indians of North America*

A famous lecture given by Warburg in a mental hospital in Kreuzlingen and concerning his „initiation” trip to America.

Katia Mazzucco *Bilder, Reise, Schlangenritual...*

Aby Warburg’s journey in late nineteenth century in Arizona and New Mexico Pueblo villages, and the influence of this experience on his theory of symbolic thought and his research methodology, are inextricably connected both with the clinical story of the scholar and the rhapsodic editorial success of his writings. The lecture Aby Warburg gave in Kreuzlingen in 1923 on Hopi Indians rituals remains the best known of Warburg writings and places his studies among the earliest contributions to modern inter-disciplinary Cultural Studies. Bibliographic notes collected in this paper trace the main editions of the Kreuzlingen lecture and some of the most important critical works on Warburg american trip, as a guideline for a correct contextualization of the work.

Ewa Klekot *Narratives on a certain voyage*

Presumably, if Aby Warburg had not lectured on 21 April 1923 in Kreuzlingen on *Images from the Pueblo Territory in North America*, the only writers interested in his trip in the South-West in 1895-1896 would have been his biographers. However, the fact that Warburg, hospitalized in Kreuzlingen sanatorium, decided that the first lecture he was going to deliver since his mental collapse in November 1918 would be based on his memories of the American trip, put the powerful interpretative machine of modern humanities into motion. Since then different narratives on his trip have appeared, based on different versions of his lecture (no one published during his life and with his consent), his diary, letters and photographs. However, the question why he had decided to delve in his American memories while preparing a lecture that was supposed to prove his mental stability remains open for speculations. One of

the reasons of this choice may have been Warburg's entanglement in his German identity, that actually had been a direct cause of his collapse only a month after the armistice of 1918.

Ulrich Raulff *The Seven Skins of the Snake. Oraibi, Kreuzlingen and Back: Stations on a Journey into Light*
What was it that Warburg found so fascinating in the figure of the snake, and what granted it incomparable power – the power of semantic change? Apparently, it is due to the possibility of changing its meaning that the snake is capable of the very process of creating a symbol. Hence it is not an unambiguously defined figure but precisely a symbol of ambivalence.

David Friedberg *Warburg's Mask. A Study in Idolatry*
The presented text is an attempt at a critical analysis of the American episode in Warburg's life and associated literature, whose considerable part repeats the same information and motifs; almost all publications represent an uncritical approach. Warburg has been rendered the object of idolatry as a pioneering example of combining the history of art and anthropology. His example is an excellent lesson on the dangers lurking in the meeting point of the history of art and anthropology: it calls for a less hagiographic approach on the part of the reader and more caution.

Benedetta Cestelli Guidi *Aby Warburg and Franz Boas: Two Letters from the Warburg Archive. Correspondence between Franz Boas and Aby Warburg (1924-1925)*

The correspondence between Aby Warburg and Franz Boas casts interesting light on the dialogue involving the history of art and anthropology and conducted in the first decades of the twentieth century – a crucial moment in the history of both disciplines. The presented correspondence confirms the profundity and range of Warburg's interest in cultural anthropology and his proclivity for obliterating the borderline between cultural anthropology and the history of art as well as a readiness to transfer his library to the USA.

Goshka Macuga, Julián Gastelo *Snake Society*
The outcome a journey taken in the footsteps of Warburg by the Polish-British artist is the film *Snake Society*, part of a larger project entitled *I Am Become Death*. We present fragments of the film's transcription, which together with photographs comprise a photo-essay.

Monika Szewczyk *Recorded Conversation with Goshka Macuga*

Ludwig Binswanger *Letter to Sigismund Freud*

Davide Stimilli *Warburg's Tincture*

This text is a record of an „incomplete treatment” – a cure applied at the hospital in Kreuzlingen – as well as testimony of the extraordinary relation between the psychiatrists (Ludwig Binswanger, Emil Kraepelin) and the patient (Warburg).

Chantal Marazia *Ludwig Binswanger and the Ritual of Healing*

Aby Warburg spent three years being treated by the famous psychiatrist Ludwig Binswanger. Historiography and philosophy perceive the Swiss psychiatrist as the (co) founder of humanistic psychology, based on listening, empathy, an encounter of the doctor and patient, as well as „existential communication” between them. Meanwhile, the treated and ultimately cured Warburg showed no signs of a return to health that would also involve his physician. Quite possibly, the reason for this state of things was the fact that Binswanger had never truly engaged his "I"...

Joseph Leo Koerner *Lecture as Rite de Passage*

The Warburg presentation still fascinates due to the proximity between the author and the topic. In this curious discourse European cultural identity is regained thanks to becoming close to the Other, envisaged as „madness” and „savagery”. Warburg actually performs a transition ritual, in which the object of the analysis turns into the observing subject. This autobiographical attitude assumes particular meaning in the present-day state of research.

Aby Warburg *Mnemosyne Atlas. Introduction*

An introduction to Warburg's *The Mnemosyne Atlas*.

Aby Warburg Manet's 'Déjeuner sur l'Herbe'...

The only completed commentary to *The Mnemosyne Atlas* boards.

Katia Mazzucco *Mnemosyne: Bilderdemonstration, Bilderreihen, Bilderatlas...*

With the name *Mnemosyne* we can identify a great project by Aby Warburg, which includes the collection and systematization of his library, devoted to the mother of the Muses, his last unfinished book, the *Atlas*, and also documents that testify a praxis of Warburg research methodology, the exhibition. This paper collects critical considerations on these issues and proposes an inedited chronology of documentary photographs exhibitions – *Bilderreihen* and *Bilderdemonstrationen* – by the Kulturwissenschaftliche Bibliothek Warburg and of the preparatory stages of the *Mnemosyne* book.

Georges Didi-Huberman *Mnemosyne Atlas as a Montage*

Mnemosyne is an avant-garde object since it dares to reconstruct a historicist album of recollections about the „impact of antiquity”, replacing it with a wandering album of memories modelled on the unconscious, full of diverse images, imbued with anachronic and ancient elements and suffused with the blackness of a backdrop in which life plays the part of an empty space, a *missing link*, a gap in the memory. The original model of the *Mnemosyne Atlas* should thus be sought in the very structure of the objects appearing in it, which become analytically „disassembled” and „assembled anew”.

Giorgio Agamben *Aby Warburg and the Birth of the Cinema*

The research conducted by Warburg coincides with the birth of the cinema. That which at first glance appears to be shared by the two phenomena is the question of a presentation of motion. Warburg's interest in the depiction of the body in motion was connected with his obsession with something that could be described as the „life of images”. He was the first to become aware of the fact that images transmitted by historical memory are not immobile but lead a peculiar life, which he called posthumous life and survival.

Philippe-Alain Michaud *Crossing the Frontiers: Mnemosyne – between Art History and Cinema*

The *Mnemosyne Atlas* stressed the intrusion of photography into the discourse of the history of art and the assumption of a place traditionally reserved for the text. The *Atlas* does not restrict itself to describing the migration of images in the history of representation, but reproduces them. In other words, *Mnemosyne* is based on a cinematic way of thinking – it uses figures not to express meanings but to yield effects. It is precisely in the cinema that we may encounter the strongest links with the Warburg undertaking.

Andrzej Leśniak *Introduction to a Political Analysis of the Mnemosyne Atlas by Aby Warburg*

The unnamed science proposed by Aby Warburg is an intellectual project within whose range images are treated as complex cultural phenomena. The *Mnemosyne Atlas*, its most radical fragment, is critically valuable not only *vis a vis* the limits of the history of art as a discipline but also the hierarchy that defines visual art. For this reason, there exists a need for a political analysis of the *Atlas* that would take into consideration the significance of the „moment of the new exchange” programmed by Warburg on the modern scene of the visual.

Paweł Mościcki *Seismography of a Breakthrough. Revolutionary Gestures as Pathosformeln*

Apparently, not much brings modern revolutionary tradition close to Warburg's research. Do studies into

Nachleben der Antike not contradict the tradition of revolutionary change? Is „unnamed science” doomed to be „reactionary”, to constantly seek the return of that which is primitive, or is it capable to tell about the fate of the nameless in whose name revolutions are, as a rule, carried out? The search for analogies between the formulas of pathos present in the history of the culture of antiquity, the Renaissance or late modernity, on the one hand, and the depictions of the revolution and its participants, on the other hand, is not supposed to exclusively portray some sort of a continuum within the range of the „tradition of the oppressed” alone or to persuade us to accept its cultural enrootment. In a certain sense, this is a hermeneutic of the revolution as such. In the reanimated scenes of lofty pathos and dramatic suffering there stirs yet another utopian vision of historicism itself and that which revolution wants to accomplish within it.

Matthew Rampley *Archives of Memory: Walter Benjamin's Arcades Project and Aby Warburg's Mnemosyne Atlas*

The Warburg method of a montage of images reflects his comprehension of culture as a space of memory, in which visual symbols (and not only) fulfil the function of a *sui generis* archive of contrasted reminiscences. In this aspect, his work can be compared to Benjamin's *Passagenwerk*, with Benjamin writing about the dialectic of that which is visible while Warburg conceived the dialectic of perception rather literally: the most economical way of examining the process of sublimation is an actual comparison of visual representations.

Benjamin Buchloh *Gerhard Richter's Atlas: The Anomic Archive*

During the twentieth century, an age of fading belief in empiricism and aspirations towards a comprehensible completeness of positivistic systems of knowledge, the term „atlas” assumed a metaphorical significance. The most prominent example of this anti-positivistic tendency is the *Mnemosyne Atlas* – a monumental project whose purpose is gathering identifiable forms of collective memory. The several decades later *Atlas* by Gerhard Richter appears to treat photography and its assorted practices as one of the instruments with whose assistance collective anomaly, amnesia and denial are socially encoded.

Marta Dziewańska *Exercise in Imagination. "Atlas. How to Carry the World on One's Back?" by Georges Didi-Huberman at the Museo Reina Sofia in Madrid*

Inspired by the *Mnemosyne-Atlas* method, the exhibition is an experiment composed of works belonging to different orders (paintings, photographs, documentation sketches and notes) arranged upon the basis of

the principle of "affiliation by choice" (known from Warburg and Goethe). The perilous show – fragmentary, selective, concentrated on the detail and not belonging to any synthesis – became a *sui generis* search for that which may be described as a "form of visual knowledge". Formally bold, it poses a challenge both for the practice of holding exhibitions and the routine of art institutions, while for the recipients it is a specific "exercise in imagination".

Giovanni Careri *Aby Warburg. Ritual, Pathosformeln and the Intermediate Form*

In the iconographic tradition of the West certain configurations of gestures return after a long periods of concealment, albeit carrying already a new emotional burden. Can this phenomenon be understood while limiting ourselves to an analysis of the images alone, or should we rather embark upon an analysis starting with ritual activity, myths and tales that accompany a depiction of those gestures? How are those relics to be perceived within the perspective of the anthropology of the image without succumbing to generalities of the „social context” at the cost of the complex formal specificity of the „work of art”? Such questions, situated along the crossing point of anthropology, aesthetics and the history of art were posed at the academic onset of this discipline by one of its founders – Aby Warburg.

Emilia Olechnowicz *Nachleben der Antike. The Medici Intermezza from 1589*

The 29 years-old Warburg wrote a text about the Medici intermezza from 1589, regarding them as intermediate forms between life and art. An analysis of iconography, predominantly costumes and props, guided Warburg towards traces of the *posthumous life of antiquity*.

Jacek Jaźwierski *Expression and the Tradition of Artistic Borrowings: Warburg – Gombrich – Reynolds*

An attempt at following the mutual dependencies of two key problems examined by Aby Warburg – artistic expression and the praxis of borrowing image motifs from the past – in the light of the targets of his method of studying culture and art. A comparison with the conceptions launched by the eighteenth-century theoretician Joshua Reynolds, on the one hand, and Ernst H. Gombrich, the director of The Warburg Institute, on the other hand, intends to demonstrate not solely methodological fluctuations in historical reflections on art, but also the topical nature of the method applied by the Hamburg scholar.

Wiesław Juszcak *Odysseus' Thalamos*

The author described assorted interpretations of a fragment of *The Odyssey* and considered the problem

of creating a work of art. He has in mind the principle „that incessantly comes into being in non-fulfilment. [...] A work that belongs to the domain of produced things constantly attacks, as if challenging the order of created things. This challenge must be regarded as initially (and thus also essentially) distant from the principle of emulation and even hostile towards it”. While analysing the fragment concerning Odysseus' bed-chamber, the author posed a crucial question about creativity conceived as emulation and theories opposing the classical principle of *mimesis*.

Małgorzata Sobieraj *Like Two Mirrors...*

In 1912 Jacek Malczewski attained the zenith of his professional career and painted a *Self-portrait with Tobias and the Parcae* with which, similarly to Luca Cambioso and his *Self-portrait*, he paid homage to his father. Malczewski could have seen the work by the Genoese artist at the Uffizi in Florence and the phototeque of Karol Lanckoroński in Rozdół. It is difficult to imagine that he could have overlooked it even if only due to the physical resemblance to its author. There are, however, no sufficient premises for attributing an inspiring role to the Italian master. Malczewski owed the idea of his composition rather to a familiarity with the Bible in which generational continuity and changes are depicted in an intriguing and, at the same time, poignant fashion.

Joanna M. Sosnowska *The Feet of Barbara Radziwiłłówna*

The history of art is full of examples proving that reciprocated feelings were a factor stimulating artistic creativity. In his painting *Death of Barbara Radziwiłłówna* Józef Simmler disclosed the feet of a dying woman – the painter was looking at his wife who acted as a model. This canvas was part of Victorian ambience, characteristic for an epoch when bourgeois morality concealed sexuality but did not obliterate it; sexuality expanded in assorted forms, today difficult to capture and hidden under various costumes. An academic, formalistic and historical discourse dimmed the subjectivity of this painting, The fact that it immediately became public property also contributed to this approach. The private sphere became dominated by its historical counterpart, in which the queen's naked feet became meaningless. The work was extracted from concrete social space, in which art had for centuries a certain place in the history of art, whose formative element was the public collection/museum. This was the onset of the discourse on modernity.

Jacek Dobrowolski *The Symbolic of the Willow as the Tree of Life and Death in Poland within the Context of the Cultures of Europe, the Mediterranean and Asia*

The author of the essay presented the symbolic of the willow in assorted cultures. While analysing texts,

carrying out meticulous philological research, examining works of art and conducting hermeneutic comparisons he presented an extremely wide spectrum of meanings ascribed to this particular plant in various parts of the world.

Renata Rogozińska *Treiz. On Paintings by Jerzy Ćwiertnia (1928-2009)*

A presentation of the works of Jerzy Ćwiertnia, painter, poet, essayist and philosopher, against the background of the artist's world outlook – original and suffused with mysticism and idealism. The fundamental goal of his *oeuvre* was the extraction of the spiritual beauty of Nature, which, in his opinion, is the source and essence of all being. By transcending the framework of the Judaeo-Christian *sacrum–profanum* dichotomy Ćwiertnia fully shared the convictions of Hindu aesthetics, namely, that it is impossible to realise beauty and attain liberation by turning away from the world. Although in Ćwiertnia's paintings references to Nature remain only allusions, they play a fundamental role; after all, without them the unchanging original harmony permeating the universe could never disclose itself.

The author focused her attention on the painting entitled *Treiz* – the first in a series of canvases planned by the artist; each composition was to deal with a successive number of the Pythagorean Sacred Decade. Actually, it turned out to be Ćwiertnia's last work. Reflections concerning the painting created as the quintessence of the discussed *oeuvre* fill a copious text, a meticulous analysis of the artist's achievements. His limited participation in artistic life, ostentatious and radical convictions enrooted in the spirituality of the East, protest against the system of (anti) values dominating in Christian Europe responsible for the suffering of creatures close to him, alienation *vis a vis* national specificity, and lofty ethical and aesthetic demands – all these factors were the reason why the artist's comprehensive activity has up to now never become the topic of a suitable study.

Monika Milewska *Fascism and Its Roman Myth*

The ideological stratum of Italian fascism was based on the myth of ancient Rome propagated by, i. a. excavations initiated on an extensive scale in Italy and abroad as well as the redesigning of Città Eterna, which was to emphasise its ancient greatness. The apogee of the Roman myth took place in 1936 when after the conquest of Ethiopia Italy was pronounced an Empire and Mussolini received the titles of its "Founder". The empire was, therefore, not a "myth of the past" but a "myth of the future". The fascists did not wish to be mere guardians of inherited tradition but the creators of a new civilisation, which was to encompass the whole of Europe. Ethiopia and later Albania were only the beginning of the reinstated *Impe-*

rium Romanum. Already in 1925 Mussolini was obsessed with a Roman *Mare nostrum* – the Mediterranean comprehended as the internal lake of an empire stretching along all its shores. This idea was to compel him to take part in World War II, which brought conquests in North Africa, Yugoslavia and Greece. The concept of *Romanità* was supposed to not only expand fascist dominion but, first and foremost, to reach the heart of every Italian. Similarly to other totalitarian ideologues, fascism brought an anthropological revolution. In this case, however, "new man" was not all that new, and the "New Italian" was cast directly from the bronze matrix of the ancient Roman.

Katarzyna Prot *From the Asylum and the Madhouse to One's Own Home*

The author outlined assorted conceptions of "madness" across the ages, from antiquity to contemporary times. In doing so, she described attempts at a humanistic approach to the afflicted: the eighteenth-century "moral healing" movement, derived from the Quaker ideology, the nineteenth-century asylum, i. e. the "great enclosure", the first half of the twentieth century with Freud and his conception of psychoanalysis and the analytical treatment method. The period in the wake of World War II witnessed the creation of "therapeutic communities" envisaged as a method for curing mental illness. This conception became a point of departure for the reform of mental hospitals in the 1960s in Europe and the USA. The new experiment of the second half of the twentieth century was the emergence of "home treatment teams", which appears to have been important for producing the present-day situation in which the epoch of the "asylum" – the psychiatric institution – will already become part of the past.

Przemysław Strożek *Fotodinamismo 100! Bragaglia, Boccioni, Bergson and Problems of Futuristic Photography*

The article was intended for the hundredth anniversary of the experiment of photo-dynamism, recognised as the first symptom of avant-garde photography. The Bragaglia brothers, residents of Rome, fascinated with the quests conducted by Italian Futurism, wanted to apply Futuristic ideas in the domain of photography – to bring forth in the photograph absolute motion expressing the truth about the dynamically changing world. Despite such a bold and revolutionary experiment their search was never accepted by Umberto Boccioni – the ideologue of Futuristic visual arts. Not until the 1930s, when photography (alongside the cinema) became the most important medium of avant-garde artistic works, photo-dynamism was fully rehabilitated by the Futurists as the first symptom of modern solutions in art.

Krzysztof Lipka *The Audible Landscape Sphinxes. Significant Motifs as an Attempt at a Semantisation of Musical Structure*

The author used the term "significant motif" (or "sphinx") in music to describe a small motif structure composed, as a rule, of several sounds, which apart from emotions and mood transmits also detailed non-musical and non-illustration information – concrete semantic contents: own name, brief linguistic phrases, etc. The article discusses (using many examples) three types of "sphinxes": (1) morphological (the semantic meaning of the musical motifs stems from the letter or solmisation names of particular sounds); (2) apodictic (the source of the motif is the composer's arbitrary declaration); (3) situational (the source of the meaning ascribed to a particular motif is an anecdote).

Ireneusz Guszpit *Apocalypsis cum figuris – Life after Life*

This text concerns the legacy of Jerzy Grotowski, and upon the basis of archival material dealing with the famous spectacle *Apocalypsis cum figuris*, or primarily its filmed account directed by Ermanno Olmi, it deliberates on the possibilities and purposefulness of a contemporary interpretation of the Grotowski oeuvre. The basic problem involving the Olmi film is Gro-

towski's request not to render it available. Researchers specialising in Grotowski thus face a fundamental question whether despite his will and the flaws of the film version it should be shown and, more important, treated as one of the sources for studies on the legacy of the founder of the Theatre of 13 Rows. I. Guszpit considered this problem while describing his own attempts at analysing the film, conducted as part of his didactic work.

Małgorzata Dziewulska, Zbigniew Benedyktowicz *Grotowski-Flaszen. A Registered Conversation on film Grotowski-Flaszen by Małgorzata Dziewulska*

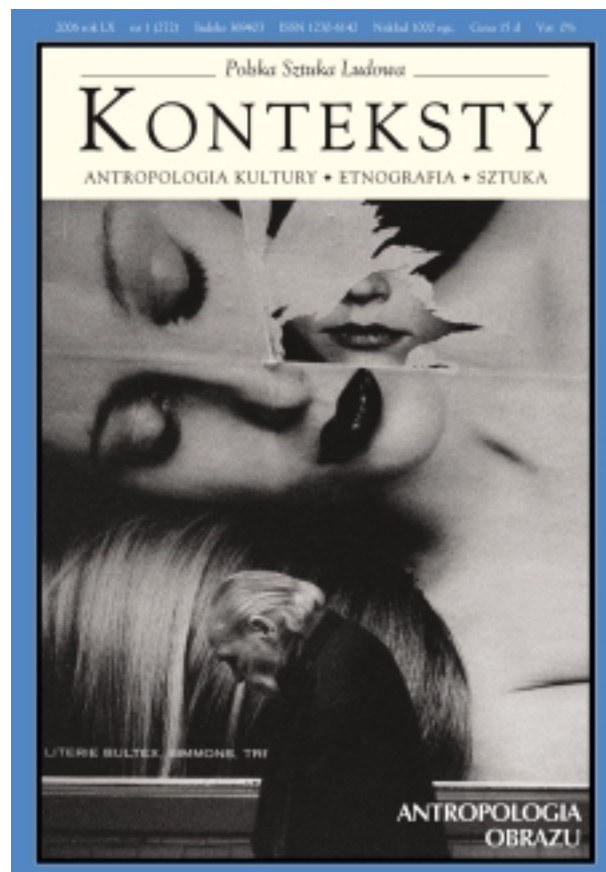
The History of a Single Painting

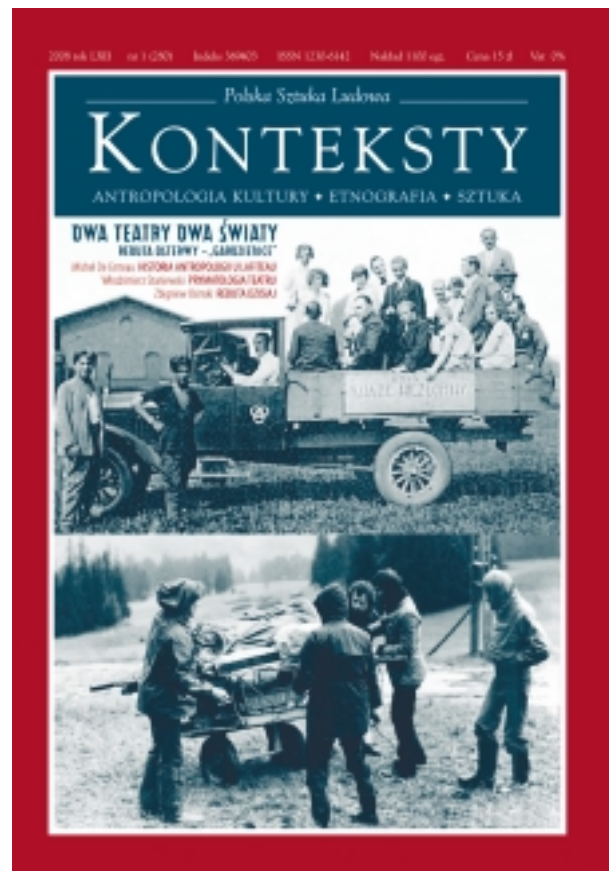
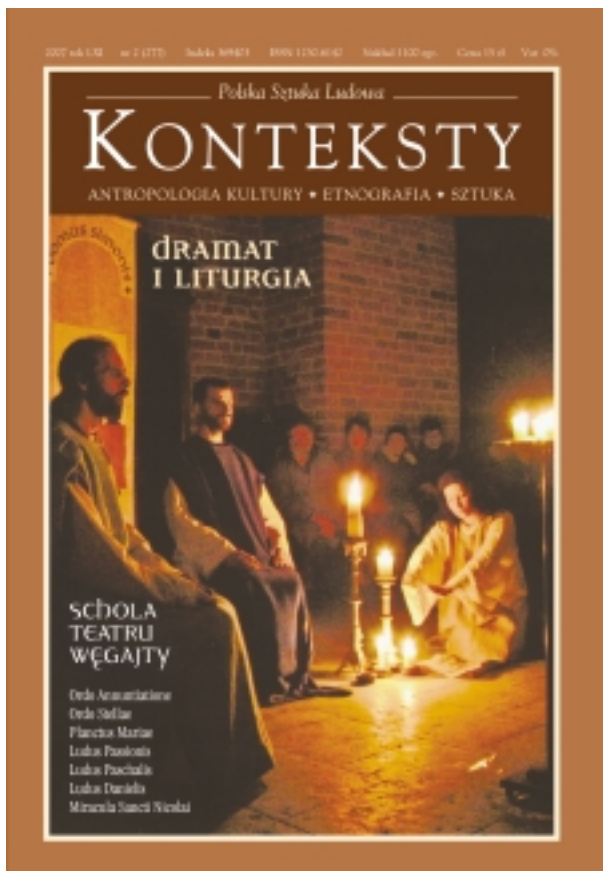
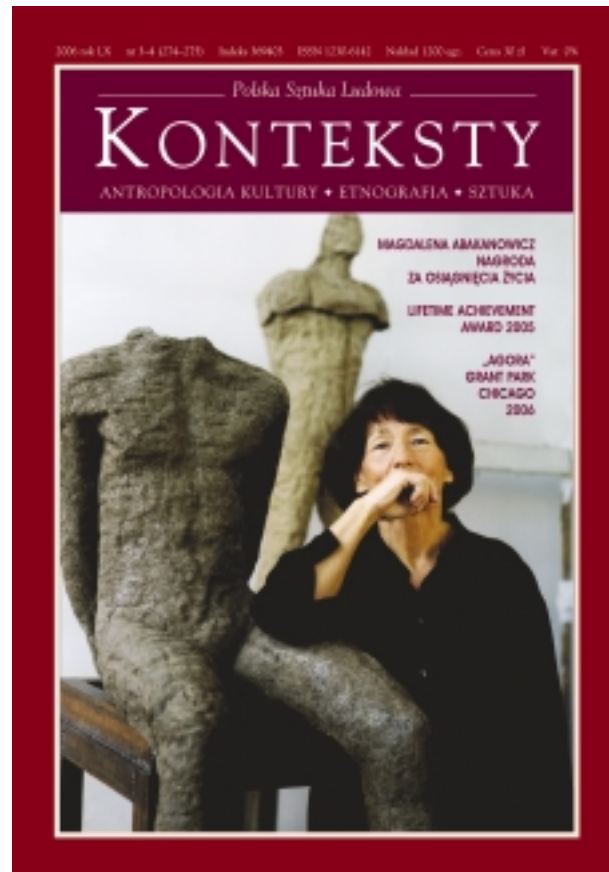
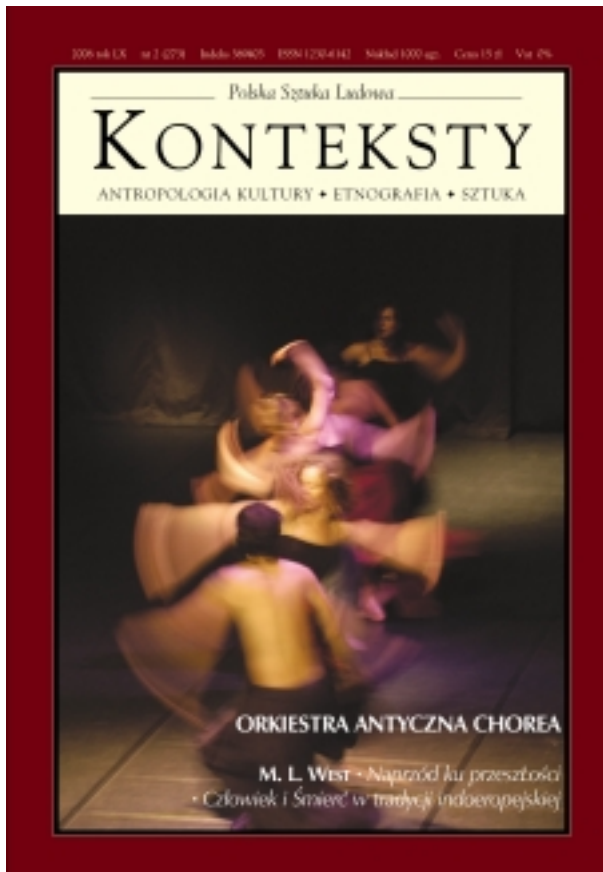
Zbigniew Benedyktowicz *The History of a Single Painting – A Conversation with Piotr Borowski*

Iwona Luba *The Australian Landscape, 1923 by Stanisław Ignacy Witkiewicz*

Magdalena Kraszewska *About „The Australian Landscape”, dr Kraszewski and the Home in Zakopane*

Kuba Szpilka *Zakopiańczycy*

Od redakcji:

Drodzy Czytelnicy, rok 2011, sześćdziesiąty piąty rok istnienia naszego pisma okazał się niezwykle trudny. Podobnie jak wiele innych pism w tym roku, nie uzyskaliśmy dotacji, którą od wielu lat otrzymywaliśmy w drodze konkursów organizowanych w ramach programów wspierających rozwój czasopism kulturalnych ze strony Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dzięki apelowi do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego skierowanemu przez wielu wybitnych twórców kultury, czytelników i sympatyków naszego pisma oraz dzięki idącym za tym decyzjom Ministra mogliśmy kontynuować nasze prace nad wydaniem bieżącego 65 rocznika „Kontekstów”. Za opóźnienia w ukazywaniu się numerów tego rocznika serdecznie przepraszamy czytelników i prenumeratorów.

Poniżej zamieszczamy nasz list z podziękowaniami dla wszystkich osób, które okazały nam pomoc i przyczyniły się do pokonania przeszkód i zagrożeń, jakie pojawiły się w tym roku dla ciągłości ukazywania się „Kontekstów”. Liczymy, że przyszedł 66 rok istnienia pisma – być może na drodze objęcia go stałym patronatem Ministerstwa, co podnosili w swym apelu jego sygnatariusze – okaże się dla nas pomyślniejszy i przygotowywane kolejne numery w 2012 roku trafią do odbiorców i czytelników w odpowiednim czasie.

Szanowni Państwo,

Sygnatariusze listu – apelu do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie kwartalnika „Konteksty”, z przyjemnością zawiadamiamy, że Państwa list – apel do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Bogdana Zdrojewskiego** spotkał się z pozytywnym odzewem i przyniósł pomyślny dla nas skutek.

Na mocy decyzji Pana Ministra, w lipcu b. r. podjęto rozwiązanie, które pozwoli przetrwać naszemu pismu ten rok. Bieżący rocznik – w którym obchodzimy 65 lat naszego istnienia – będzie współwydany przez Narodowe Centrum Kultury. Na ten cel przeznaczono 70 000 zł.

Składamy serdeczne podziękowanie wszystkim osobom, które zaangażowały się i przyczyniły się do udzielenia nam tej pomocy:

Panu Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Bogdanowi Zdrojewskiemu**,

Panu Dyrektorowi Narodowego Centrum Kultury **Krzysztofowi Dudkowi**,

Pani Dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa **Zinie Jarmoszuk**,

Pani Z-cy Dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa **Annie Duńczyk – Szulc**.

Szczególnie gorąco chcielibyśmy podziękować osobom bezpośrednio współpracującym z nami przy realizacji wydania tego rocznika ze strony Narodowego Centrum Kultury:

Pani **Elżbiecie Moczarskiej** – koordynatorce projektu, Pani **Elżbiecie Wrotnowskiej** p.o. Kierownika Działu Programowego.

Specjalne podziękowania za okazaną w naszej sprawie uwagę i troskę kierujemy do Pana Ministra **Macieja Klimczaka** – Podsekretarza Stanu ds. kultury w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystkim Państwu serdecznie dziękujemy.

W imieniu zespołu redakcji, stałych wydawców:

Instytutu Sztuki PAN i Stowarzyszenia Liber Pro Arte -

Zbigniew Benedyktowicz

[Redaktor naczelny kwartalnika „Konteksty”]

P. S.

Jednocześnie miło jest nam poinformować, że z końcem sierpnia ukończyliśmy druk numeru „Konteksty” 1/2011 – Numer ten, kontynuujący zapowiedzianą w nr 4/2010 problematykę „*Antropologia i historia: Pamięć PRL-u*” jest już w księgarniach, a także informacje o nim ukażą się na naszej stronie www.konteksty.pl oraz na stronie Narodowego Centrum Kultury www.nck.pl. Kolejny podwójny numer nr 2-3/2011 „*Antropologia i historia sztuki: Aby Warburg – nasz bliźni. Atlas Mnemosyne*” powinien się ukazać z końcem października. O nr 4, który ukaże się do końca roku będziemy informować Państwa na bieżąco, w odrębnym komunikacie.

Do wiadomości:

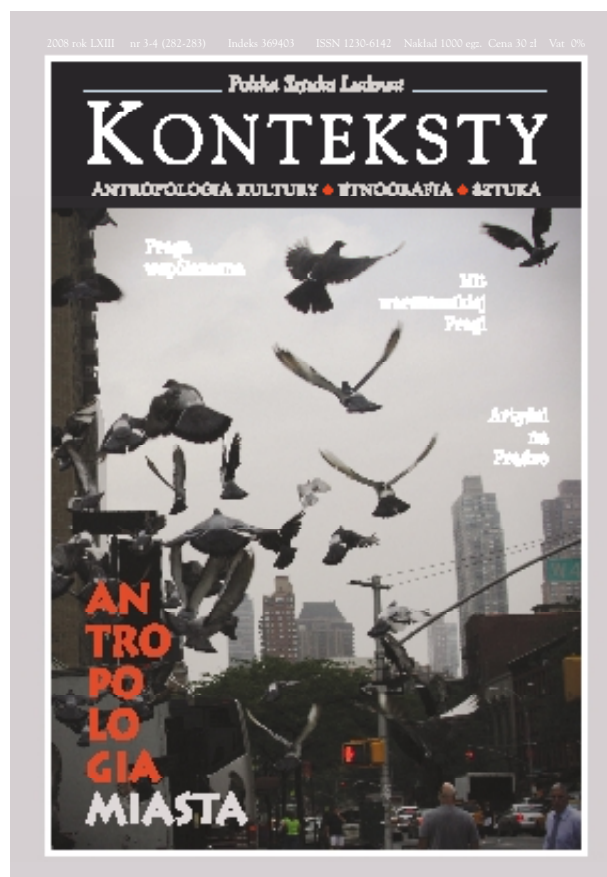
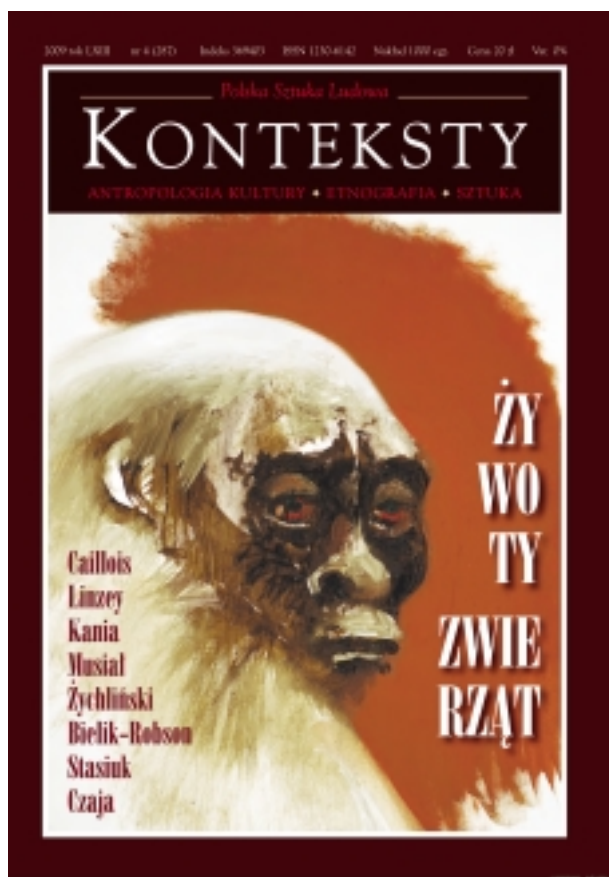
Sygnatariusze listu – apelu do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie kwartalnika „Konteksty”

Magdalena Abakanowicz – rzeźbiarka, **Andrzej Wajda** – reżyser filmowy, **Zbigniew Rybczyński** – reżyser filmowy, **Julia Hartwig** – poetka, **Adam Michnik** – redaktor naczelny „Gazety Wyborczej”, **prof. Maria Poprzeczka** – historyk sztuki, **prof. Maria Janion** – historyk literatury, członek rzeczywisty PAN, **prof. Karol Modzelewski** – historyk, **Adam Pomorski** – pisarz, poeta, tłumacz, prezes Polskiego PEN Clubu, **Maja Komorowska** – aktorka, **prof. Mariusz Hermansdorfer** – dyrektor Muzeum Narodowego we Wrocławiu, **Agnieszka Morańska** – dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie, **Włodzimierz Staniewski** – reżyser, założyciel i dyrektor Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, **Andrzej Stasiuk** – pisarz, **Barbara Toruńczyk** – redaktor naczelny „Zeszytów Literackich”, **Janusz Rudnicki** – pisarz, **Krzysztof M. Bednarski** – artysta-rzeźbiarz, **Małgorzata Dziewulska** – teatrolog, eseistka, **Mirosław Chojecki** – wydawca, producent filmowy (Media Kontakt), **dr Tomasz Makowski** – dyrektor Biblioteki Narodowej, **Zofia Gołubiew** – dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie, **dr Grzegorz Ziółkowski** – teatrolog, tłumacz, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, **prof. Andrzej Chojnowski** – historyk, członek Kolegium IPN i jego były przewodniczący, **Krzysztof Czyżewski** – szef Ośrodka i Fundacji Pogranicze w Sejnach, **Małgorzata Baranowska** – historyk literatury, pisarka, poetka, **Małgorzata Łukasiewicz** – tłumaczka literatury niemieckiej, pisarka, **Maryna Ochab** – tłumaczka literatury francuskiej, **Marek Nowakowski** – pisarz, **prof. Janusz Degler** – historyk literatury, teatrolog, **prof. Andrzej Turowski** – historyk sztuki nowoczesnej, profesor Uniwersytetu Burgundzkiego w Dijon, **prof. Ludwik Stomma** – antropolog kultury, Sorbona, Paryż, **Mariusz Szczygieł** – reporter, **Monika Sznajderman** – wydawca, **prof. Roch Sulima** – antropolog kultury, Instytut Kultury Polskiej UW, **prof. Włodzimierz Lengauer** – historyk, prorektor UW, **prof. Krzysztof Rutkowski** – historyk, pisarz i tłumacz, **Piotr Kłoczowski** – wicedyrektor Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, **prof. Wiesław Juszcak** – historyk sztuki, **Jan Gondowicz** – tłumacz, eseista, **prof. Zbigniew Osiński** – teatrolog, **prof. Maria Prussak** – IBL PAN, **prof. Barbara Czarniawska** – socjolog, Szwedzka Królewska Akademia Nauk, Göteborg, **dr Gunnar S. Paulsson** – kanadyjski historyk Holokaustu, **prof. Wawrzyniec Konarski** – politolog, **Wacław Oszejca** – teolog, publicysta, **prof. Ewa Wolicka-Wolszleger** – filozof, historyk sztuki, **prof. Jerzy Bartmiński** – językoznawca, folklorysta, sławista, **prof. Jan Stęszewski** – etnomuzykolog, UAM, **Antoni Kroh** – pisarz, folklorysta, **Lidia Ostalowska** – dziennikarka, **prof. Jerzy Danielewicz** – filolog klasyczny, przewodniczący Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN, członek PAU, **Anna Nasiłowska** – historyk literatury, poetka, IBL PAN, „Teksty Drugie”, **prof. Joanna Tokarska-Bakir** – antropolog kultury, **Andrzej Zwierzchowski** – malarz, **Krzysztof Musiał** – kolekcjoner sztuki, **prof. Ewa Rewers** – filozof i teoretyk kultury, UAM, **Anna Beata Bohdziewicz** – artystka-fotografka, **Jarosław Suchan** – dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi, **Jacek Sempoliński** – malarz, **Światosław Lenartowicz** – Muzeum Narodowe w Krakowie, **prof. Ewa Domańska** – historyk kultury, UAM i Stanford University, **Tomasz Rodowicz** – aktor, reżyser teatralny, Stowarzyszenie „Chorea”, **prof. Czesław Robotyki** – antropolog kultury, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, **Natalia Zarzecka** – dyrektor Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora CRICOTEKA, **Krzysztof Gierałtowski** – fotograf, **prof. Dariusz Kosiński** – profesor w Katedrze Dramatu Wydziału Polonistyki UJ, **Andrzej Franaszek** – krytyk literacki, „Tygodnik Powszechny”, **Bożena Dudko** – sekretarz Nagrody im. R. Kapuścińskiego, **Marina Fabbri** – teatrolog, tłumacz, **prof. Marta Leśniakowska** – historyk sztuki, Instytut Sztuki PAN, **prof. Nina Kiraly** – polonistka, wybitna węgierska znawczyni polskiego teatru i dramatu, Uniwersytet w Budapeszcie, **Zyta Orszyn-Kaczyńska** – pisarka, tłumaczka, **Antoni Bartosz** – dyrektor Muzeum Etnograficznego w Krakowie, **Jacek Pawlik SVD** – werbista, etnolog, misjonarz, **prof. Jerzy Miziołek** – historyk sztuki, kierownik Katedry Komunikacji Wizualnej SWPS, **dr Bożenna Stokłosa** – historyczka sztuki, **Krzysztof Lipka** – muzykolog, historyk sztuki, **dr Jerzy Wojciechowski** – historyk sztuki, **Antonina Grzegorzewska** – dramatopisarka, **prof. Zofia Sokolewicz** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, **prof. Jerzy Wasilewski** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, **prof. Magdalena Zowczak** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, **dr Ewa Klekot** – antropolożka, tłumaczka,

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, **prof. Wojciech Dudzik** – teatrolog i kulturoznawca, Instytut Kultury Polskiej UW, **prof. Witold Chmielewski** – artysta i pedagog, Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu, **Krystyna Lenkowska** – poetka, członkini Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, **Aldona Mickiewicz** – malarzka, **Adam Lipszyc** – tłumacz, filozof, **Tadeusz Boruta** – malarz, eseista, Uniwersytet Rzeszowski, **Beata Chomałowska** – „Rzeczpospolita”, **dr Zbigniew Władysław Solski** – teatrolog, dramaturg, reżyser, scenograf, **dr Katarzyna Barańska** – adiunkt w Instytucie Kultury UJ, **dr Beata Klocek di Biasio** – historyk sztuki, UKSW, **prof. Bohdan Michalski** – SWPS, Europejskie Konsorcjum Uniwersyteckie, **Mariusz Gołaj** – artysta, aktor Stowarzyszenia Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, **prof. Małgorzata Kitowska** – historyk sztuki, Instytut Historii Sztuki KUL, **dr Krzysztof Kopczyński** – filmowiec, wykładowca uniwersytecki UW, **Jacek Dobrowolski** – tłumacz, poeta, **Majan Garlinski** – antropolog kultury, Muzeum Etnograficzne w Genewie, **Jakub Bułat** – księgarnia-kawiarnia „Tarabuk”, **prof. Renata Rogozińska** – historyk sztuki, ASP Poznań, **prof. Władysław Baranowski** – dyrektor Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **prof. Ewa Nowina Sroczyńska** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **dr Damian Kasprzyk** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **dr Krystyna Piątkowska** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **Ewa A. Jagiełło** – adiunkt w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **prof. Grażyna Ewa Karpińska** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **dr Robert Dzięcielski** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **Beata Wasilewska-Klamka** – Instytut Etnologii i Antropologii Kultury UŁ, **Marcin Piotrowski** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **Elżbieta Regulska-Chlebowska** – etnografka, redaktorka, tłumaczka, **Irena Domańska-Kubiak** – etnografka, autorka książki *Zakątek pamięci*, **prof. Zbigniew Libera** – antropolog, Instytut Etnologii i Antropologii UJ, **prof. Jan Święch** – antropolog, Instytut Etnologii i Antropologii UJ, **prof. Halina Florkowska-Francić** – antropolog, Instytut Etnologii i Antropologii UJ, **dr hab. Dariusz Czaja** – antropolog, eseista, Instytut Etnologii i Antropologii UJ, **dr hab. Marcin Brocki** – antropolog, Instytut Etnologii i Antropologii UJ, **dr hab. Janusz Barański** – antropolog, Instytut Etnologii i Antropologii UJ, **dr Krzysztof Bielawski** – Instytut Filologii Klasycznej UJ, Wydawnictwo Homini, **Andrzej Kaczyński** – dziennikarz, publicysta, **prof. Anna Czajka-Cunico** – Instytut Filologii Polskiej, UKSW, **dr Adam Rybiński** – etnolog, Instytut Studiów Regionalnych i Globalnych Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW, **Dariusz Śmiechowski** – architekt, stały współpracownik miesięcznika „Architektura”, ASP Warszawa, **Agnieszka Pasierska** – grafik, **Janusz Lipiński** – producent muzyczny, **Waldemar Petryk** – artysta, **Dorota Wodecka** – dziennikarka, **Urszula Ślusarczyk** – malarzka, **Maria Godyń** – IAE PAN, **dr Krzysztof Piątkowski** – Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania w Łodzi, **Małgorzata Szczurek** – Wydawnictwo „Karakter”, **Anna Woźniak** – Zakład Etnologii, IAE PAN Warszawa, **Barbara Kożuch** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Alicja Maleta** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **dr Marek Grabski** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Teresa Bieda** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Ewelina Lasota** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Kamila Wasilewska-Prędko** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Eleonora Tenerowicz** – orientalista, kustosz Muzeum Etnograficznego im. S. Udzieli w Krakowie, **Grażyna Mosio** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Justyna Masłowiec** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Jan Tomaszewski** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Magdalena Zych** – Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, **Anna Szulc-Halba**, **Bogumiła Olech**, **Aleksandra Mroczkowska**, **Maria Idźkowska**, **Małgorzata Malborska**, **Ewa Orłowska**, **Justyna Matwijewicz**, **Grażyna Skóra**, **Małgorzata Golicka-Jabłońska** – etnograf, reporterka, członkini Stowarzyszenia Pisarzy Polskich i Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, **Elżbieta Moczarska** – Narodowe Centrum Kultury, **Katarzyna Bojarska** – IBL PAN, **prof. Jan Widacki** – dyplomata, adwokat, parlamentarzysta, **prof. Michał Buchowski** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, European University Viadrina, prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, prezydent Europejskiego Stowarzyszenia Antropologów Społecznych (EASA), **Andrzej Leśniak** – Katedra Kultury Współczesnej UJ, **prof. Leszek Kolankiewicz** – Instytut Kultury Polskiej UW, **Ewa Kuryłowicz** – architekt, nauczycielka akademicka, **Barbara Adamiecka**, **Piotr Mucharski** – redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”, **Ryszard Halba** – Zakład Ekologii UW, **Dariusz Żukowski** – tłumacz, redak-

tor, Kraków, **Roman Woźniak** – rzeźbiarz, twórca Teatru Academia, **dr Jakub M. Godzimirski** – Senior Research Fellow, Centre for Russian and Eurasian Studies, Norwegian Institute of International Affairs, **prof. Violetta Krawczyk-Wasilewska** – Zakład Folklorystyki UŁ, **Anna Woźniak** – Zakład Etnologii, IAE PAN Warszawa, **prof. Grażyna Ewa Karpińska** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **dr Paweł Rodak** – Instytut Kultury Polskiej UW, **Bogdana Pilichowska** – Archiwum Andrzeja Wajdy, **Magdalena Dolińska** – Muzeum Etnograficzne w Krakowie, **dr Ewa Baniowska-Kopacz** – Pracownia Etnologii w Krakowie, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, **Jagna Knittel** – dokumentalistka, **Krystyna Pawłowska** – kierownik Muzeum Etnograficznego we Włocławku, **Dorota Kalinowska** – Muzeum Etnograficzne we Włocławku, **Michał Kwiatkowski** – Muzeum Etnograficzne we Włocławku, **Barbara Major** – Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie, **Wiesław Smużny** – artysta, **Piotr Borowski** – aktor, reżyser, Studium Teatralne, **Gianna Benvenuto** – aktorka, Studium Teatralne, **Wojciech Majewski** – reżyser filmowy, **Barbara Magierowa** – etnografka, autorka *Prywatnego leksykonu współczesnej polszczyzny*, **Magdalena Kroh** – etnografka, Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, **Magdalena Czerwosz** – radna m. st. Warszawy, **Andrzej Łubniewski** – grafik, **dr Aleksandra Winiarska-Marciniak** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **Robert Czarnota** – etnograf, **prof. Andrzej Paweł Wejland** – Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ, **Maciej Krupa** – etnograf, **Dagmara Braniewska** – ekspertka Rady Europy i Komisji Europejskiej, **Agnieszka Sowińska** – czytelniczka „Kontekstów”, **dr Katarzyna Murawska-Muthesius** – Department of History of Art and Screen Media, Birkbeck College, University of London, **Joanna Olech** – grafik, **prof. Lech Sokół** – teatrolog, były ambasador RP w Oslo, **prof. Roman Juszkiewicz** – astronom, Centrum Astronomiczne PAN w Warszawie, **prof. Elżbieta Witkowska-Zaremba** – muzykolog, **prof. Michał Bristiger** – muzykolog, krytyk muzyczny, publicysta, **prof. Stanisław Mossakowski** – historyk sztuki, laureat Nagrody Herdera, członek rzeczywisty PAN, **dr Przemysław Mrozowski** – Zamek Królewski w Warszawie. Polski Instytut Antropologii: **prof. dr hab. Lech Mróz**, **dr hab. Anna Malewska-Szałygin**, **Justyna Jasionowska**, **Małgorzata Owczarska**, oraz koordynatorzy projektu Biblioteki Cyfrowej PIA **Joanna Koźmińska**, **Joanna Zamorska**, **dr Paweł Krzyworzeka**.

7 września 2011 r.

Polska Sztuka Ludowa

KONTEKSTY

◆ CULTURAL ANTHROPOLOGY ◆ ETHNOGRAPHY ◆ ART

2011 rok LXV nr 2-3 (293-294). Indeks 369403. ISSN 1230-6142.

INSTITUTE OF ART POLISH ACADEMY OF SCIENCES, SOCIETY LIBER PRO ARTE

Contents 2-3 2011

- TOMASZ SZERSZEŃ *Aby Warburg, Our Neighbour*
ANDRZEJ TUROWSKI *History of Art in an Age of Madness*
KRZYSZTOF RUTKOWSKI *Warburg and the Snake*
ABY WARBURG *Seismographies*
ABY WARBURG *Burckhardt and Nietzsche*
TOMASZ SZERSZEŃ *Demons of War according to Warburg. 'Kriegskartothek'*
RYSZARD KASPEROWICZ *The Image in the Conception by Aby Warburg*
ABY WARBURG *Images from the Region of the Pueblo Indians of North America*
KATIA MAZZUCCO *Bilder, Reise, Schlangenritual...*
EWA KLEKOT *Narratives on a certain voyage*
ULRICH RAULFF *The Seven Skins of the Snake. Oraibi, Kreuzlingen and Back: Stations on a Journey into Light*
DAVID FREEDBERG *Warburg's Mask. A Study in Idolatry*
BENEDETTA CESTELLI GUIDI *Aby Warburg and Franz Boas: Two Letters from the Warburg Archive. Correspondence between Franz Boas and Aby Warburg (1924-25)*
GOSHKA MACUGA, JULIÁN GASTELO *Snake Society*
MONIKA SZEWCZYK *Recorded Conversation with Goshka Macuga*
LUDWIG BINSWANGER *Letter to Sigmund Freud*
DAVIDE STIMILLI *Warburg's Tincture*
CHANTAL MARAZIA *Ludwig Binswanger and the Ritual of Healing*
JOSEPH LEO KOERNER *Lecture as Rite de Passage*
ABY WARBURG *'Mnemosyne' Atlas. Introduction*
ABY WARBURG *Manet's 'Déjeuner sur l'Herbe'...*
KATIA MAZZUCCO *'Mnemosyne': Bilderdemonstration, Bilderreihen, Bilderatlas...*
GEORGES DIDI-HUBERMAN *'Mnemosyne' Atlas as a Montage*
GIORGIO AGAMBEN *Aby Warburg and the Birth of the Cinema*
PHILIPPE-ALAIN MICHAUD *Crossing the Frontiers: 'Mnemosyne' – between Art History and Cinema*
ANDRZEJ LEŚNIAK *Introduction to a Political Analysis of the 'Mnemosyne Atlas' by Aby Warburg*
PAWEŁ MOŚCICKI *Seismography of a Breakthrough. Revolutionary Gestures as Pathosformeln*
MATTHEW RAMPLEY *Archives of Memory: Walter Benjamin's 'Arcades Project' and Aby Warburg's 'Mnemosyne' Atlas*

CONTENTS

- BENJAMIN BUCHLOH *Gerhard Richter's 'Atlas': The Anomic Archive*
 MARTA DZIEWAŃSKA *Exercise in Imagination. 'Atlas. How to Carry World on One's Back?' by Georges Didi-Huberman at the Museo Reina Sofia in Madrid*
- GIOVANNI CARERI *Aby Warburg. Ritual, Pathosformeln and the Intermediate Form*
 EMILIA OLECHNOWICZ *Nachleben der Antike. The Medici Intermezza from 1589*
 JACEK JAŻWIERSKI *Expression and the Tradition of Artistic Borrowings: Warburg – Gombrich – Reynolds*
Acknowledgements. Credits
- ***
- WIESŁAW JUSZCZAK *Odysseus' Thalamos*
 MAŁGORZATA SOBIERAJ *Like Two Mirrors...*
 JOANNA M. SOSNOWSKA *The Feet of Barbara Radziwiłł*
 JACEK DOBROWOLSKI *The Symbolic of the Willow as the Tree of Life and Death in Poland within the Context of the Cultures of Europe, the Mediterranean and Asia*
- RENATA ROGOZIŃSKA *Τρεῖς. On Paintings by Jerzy Cwiertnia (1928-2009)*
 MONIKA MILEWSKA *Fascism and Its Roman Myth*
 KATARZYNA PROT *From the Asylum and the Madhouse to One's Own Home*
 PRZEMYSŁAW STROŻEK *Fotodinamismo 100! Bragaglia, Boccioni, Bergson and Problems of Futuristic Photography*
- KRZYSZTOF LIPKA *The Audible Landscape: Sphinxes. Significant Motifs as an Attempt at a Semantisation of Musical Structure*
- IRENEUSZ GUSZPIT *Apocalypsis cum figuris – Life after Life*
 ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ, MAŁGORZATA DZIEWULSKA *Grotowski – Flaszen. A Registered Conversation*

The History of a Single Painting

- ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ *The History of a Single Painting – a Conversation with Piotr Borowski*
- IWONA LUBA *The Australian Landscape, 1923 by Stanisław Ignacy Witkiewicz*
 MAGDALENA KRASZEWSKA *About the Australian Landscape, 1923, dr Kraszewski and the Home in Zakopane*
- KUBA SZPILKA *Constructing Identity - Zakopiańscy*